

Auditorne vježbe

Nelinearni i optimalni sustavi upravljanja

NIOSU

Auditorne vježbe iz NIOSU-a
Nikola Mišković, dipl. ing.

Sadržaj

- Opisna funkcija višeznačnog nelinearnog elementa
 - Simetrični nelinearni element
 - Nesimetrični nelinearni element
- Vlastite oscilacije
 - Određivanje analitički i grafoanalitički
 - Stabilnost
- Prinudne oscilacije
- Popov kriterij apsolutne stabilnosti

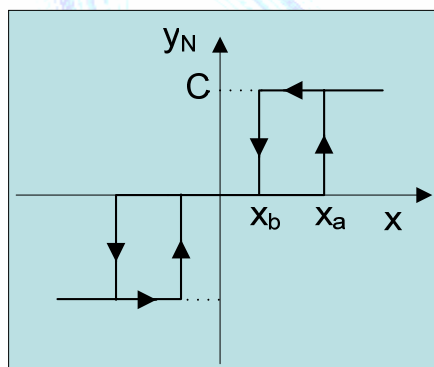
NIOSU

Auditorne vježbe iz NIOSU-a
Nikola Mišković, dipl. ing.

Opisna funkcija višeznačne nelinearnosti

zadatak:

Odredite opisnu funkciju nelinearnog elementa zadanog slikom

$$G_N(X_m) = P(X_m) + jQ(X_m)$$

$$P(X_m) = \frac{1}{\pi X_m} \int_0^{2\pi} F(X_m \sin(\omega t)) \sin(\omega t) d(\omega t)$$

$$Q(X_m) = \frac{1}{\pi X_m} \int_0^{2\pi} F(X_m \sin(\omega t)) \cos(\omega t) d(\omega t)$$

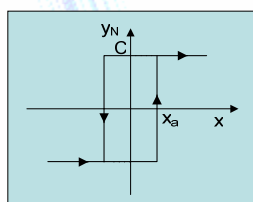
NIOSU

Auditorne vježbe iz NIOSU-a
Nikola Mišković, dipl. ing.

Opisna funkcija višeznačne nelinearnosti

zadatak:

Odredite opisnu funkciju nelinearnog elementa za nesimetrične oscilacije na ulazu.

$$y_N(t) = F_0(A, x_0) + (a(A, x_0) + \frac{b(A, x_0)}{\omega} p)x^*$$

$$F_0(x_0, X_m) = \frac{1}{2\pi} \int_0^{2\pi} F(x_0 + X_m \sin(\omega t)) d(\omega t)$$

$$P(X_m) = \frac{1}{\pi X_m} \int_0^{2\pi} F(x_0 + X_m \sin(\omega t)) \sin(\omega t) d(\omega t)$$

$$Q(X_m) = \frac{1}{\pi X_m} \int_0^{2\pi} F(x_0 + X_m \sin(\omega t)) \cos(\omega t) d(\omega t)$$

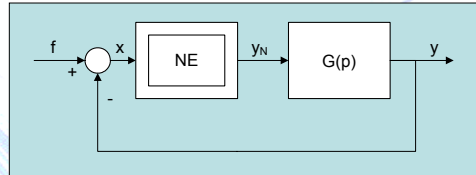

NIOSU

Auditorne vježbe iz NIOSU-a
Nikola Mišković, dipl. ing.

Vlastite oscilacije

Uvjeti:

1. Harmonička ravnoteža $y(p) = -x(p) \Rightarrow Y_m = X_m$
 $\varphi = \pi$

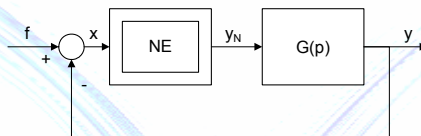
2. Filter hipoteza $\frac{Y_{Nk}}{Y_{N1}} = \left| \frac{G_L(jk\omega)}{G_L(j\omega)} \right| \ll 1$

NIOSU

Auditorne vježbe iz NIOSU-a
 Nikola Mišković, dipl. ing.

Vlastite oscilacije

$$y(t) = G_N(X_m) \frac{B(p)}{A(p)} x(t)$$

$$x(t) = -y(t)$$

$$1 = -G_N(X_m) \frac{B(p)}{A(p)}$$

$$D(p) = A(p) + G_N(X_m)B(p) = 0$$

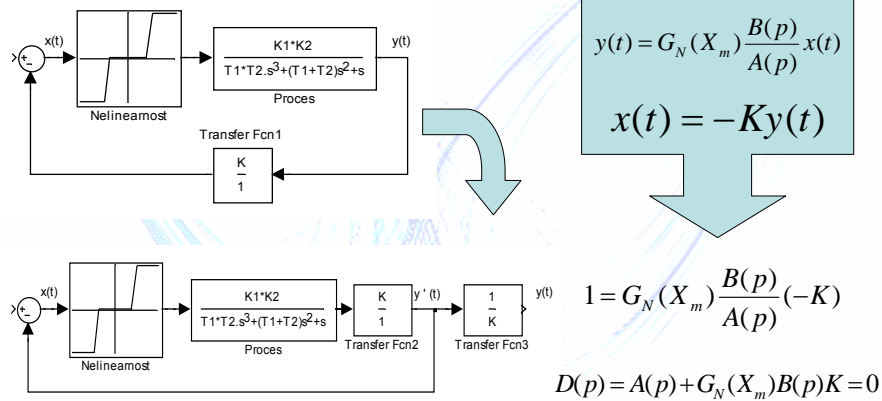

NIOSU

Auditorne vježbe iz NIOSU-a
 Nikola Mišković, dipl. ing.

Vlastite oscilacije

A što ako nije jedinična povratna veza?

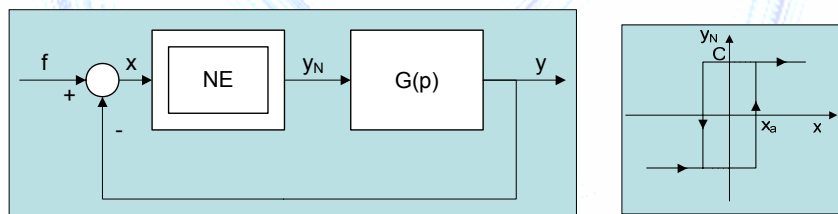
NIOU

Auditorne vježbe iz NIOU-a
Nikola Mišković, dipl. ing.

Vlastite oscilacije

zadatak:

Zadan je nelinearni sustav opisan shemom na slici.

$$G(s) = \frac{K}{(1+T_1s)(1+T_2s)}$$

$$K = 10, T_1 = 1.5 \text{ [s]}, T_2 = 1 \text{ [s]}$$

$$x_a = 0.1, C = 1$$

NIOU

Auditorne vježbe iz NIOU-a
Nikola Mišković, dipl. ing.

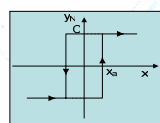
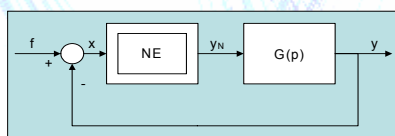
Vlastite oscilacije

zadatak:

Odredite vlastite oscilacije analitičkim putem.

$$x(t) = X_m \sin(\omega t)$$

$$D(j\omega) = A(j\omega) + B(j\omega)G_N(X_m) = 0$$

$$G(s) = \frac{K}{(1+T_1 s)(1+T_2 s)} \quad K = 10, T_1 = 1.5 \text{ [s]}, T_2 = 1 \text{ [s]}$$

$$x_a = 0.1, C = 1$$

NIOSU

Auditorne vježbe iz NIOSU-a
Nikola Mišković, dipl. ing.

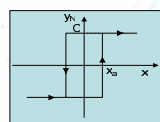
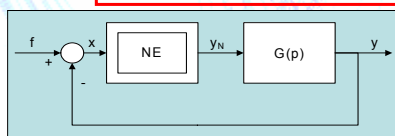
Vlastite oscilacije

zadatak:

Odredite stabilnost vlastitih oscilacija korištenjem kriterija Petrova.

$$D(j\omega) = R + jI$$

$$\frac{\partial R}{\partial X_m} \frac{\partial I}{\partial \omega} - \frac{\partial I}{\partial X_m} \frac{\partial R}{\partial \omega} > 0$$

$$G(s) = \frac{K}{(1+T_1 s)(1+T_2 s)} \quad K = 10, T_1 = 1.5 \text{ [s]}, T_2 = 1 \text{ [s]}$$

$$x_a = 0.1, C = 1$$

NIOSU

Auditorne vježbe iz NIOSU-a
Nikola Mišković, dipl. ing.

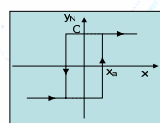
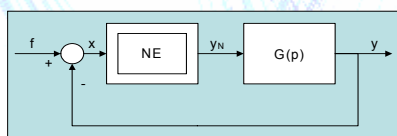
Vlastite oscilacije

zadatak:

Odredite vlastite oscilacije metodom Goldfarba.

$$G_L(j\omega) = -\frac{1}{G_N(X_m)}$$

$$G_N(X_m) = -\frac{1}{G_L(j\omega)}$$

$$G(s) = \frac{K}{(1+T_1s)(1+T_2s)} \quad K = 10, T_1 = 1.5 \text{ [s]}, T_2 = 1 \text{ [s]}$$

$$x_a = 0.1, C = 1$$

NIOSU

Auditorne vježbe iz NIOSU-a
Nikola Mišković, dipl. ing.

Vlastite oscilacije

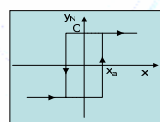
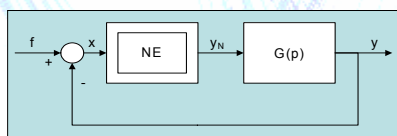
zadatak:

Odredite stabilnost vlastitih oscilacija korištenjem kriterija Mikhailova.

$$\frac{\partial Q_L}{\partial \omega} \frac{\partial P_N}{\partial X_m} - \frac{\partial P_L}{\partial \omega} \frac{\partial Q_N}{\partial X_m} < 0$$

$$P_N = \text{Re}\{-G_N^{-1}(X_m)\}$$

$$Q_N = \text{Im}\{-G_N^{-1}(X_m)\}$$

$$G(s) = \frac{K}{(1+T_1s)(1+T_2s)} \quad K = 10, T_1 = 1.5 \text{ [s]}, T_2 = 1 \text{ [s]}$$

$$x_a = 0.1, C = 1$$

NIOSU

Auditorne vježbe iz NIOSU-a
Nikola Mišković, dipl. ing.

Dijagram Popova

POPOV KRITERIJ APSOLUTNE STABILNOSTI

Ravnotežno stanje nepobuđenog nelinearnog sustava upravljanja prikazanog na slici 2.18. u Knjizi str. 103 će biti globalno asimptotski stabilan-apsolutno stabilan ako je sljedeće ispunjeno:

- Linearni dio sustava je vremenski nepromjenjiv, stabilan i u upravljiv
2. Nelinearna funkcija $F(x)$ je klase $[0, K_F]$ uz $0 < K_F < \infty$ i zadovoljava uvjet
 3. Postoje dva strogo pozitivna realna broja $q > 0$ i proizvoljno malen broj $\delta > 0$ tako da za sve $\omega \geq 0$ vrijedi sljedeća nejednakost

$$F(0) = 0$$

$$xF(x) > 0; x \neq 0$$

$$\int_0^{\pm\infty} F(x) dx = \pm\infty$$

$$0 < \frac{F(x)}{x} < k_2; \text{ za } x \neq 0$$

$$\operatorname{Re}\{(1 + j\omega)G_L(j\omega)\} + \frac{1}{k_2} \geq \delta > 0$$

NIOSU

Auditorne vježbe iz NIOSU-a
Nikola Mišković, dipl. ing.

Dijagram Popova

Postupak:

1. Odredi $\operatorname{Re}\{G_L(j\omega)\}$ i $\operatorname{Im}\{G_L(j\omega)\}$
2. Odredi $G_P(j\omega) = \operatorname{Re}\{G_L(j\omega)\} + j\omega \operatorname{Im}\{G_L(j\omega)\}$
 $= U(\omega) + jV_P(\omega)$
3. Odredi klasu nelinearnosti za koju je sustav apsolutno stabilan

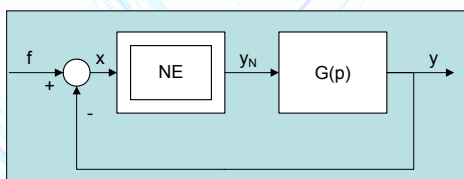
NIOSU

Auditorne vježbe iz NIOSU-a
Nikola Mišković, dipl. ing.

Dijagram Popova

zadatak:

Za koju klasu nelinearnosti će zatvoreni sustav oblika na slici biti apsolutno stabilan?

$$G(s) = \frac{K}{(1+T_1s)(1+T_2s)(1+T_3s)}$$

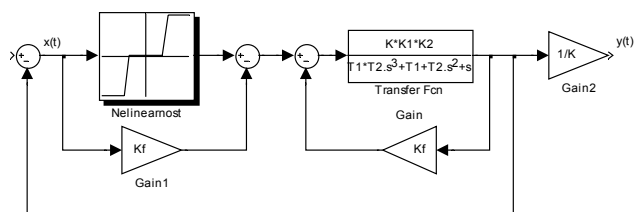

NIOSU

Auditorne vježbe iz NIOSU-a
Nikola Mišković, dipl. ing.

Dijagram Popova

A što ako je sustav astatički?

Kroz točku $\frac{1}{k + K_f}$ se povlači pravac takav da ne dira dijagram Popova.

NIOSU

Auditorne vježbe iz NIOSU-a
Nikola Mišković, dipl. ing.